

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratait visszaadása vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 3.

Az új ipartörvény.

Iparunk fejlődése, sőt ujjaalakulása szempontjából elsőrangú jelentőségű az ipartörvény ujjaalakítása. A törvény javaslatának eddig egy része jelent meg. Ugy látszik, hogy a készülő új törvény az iparjognak valóságos kodexe óhajt lenni, ami ellen persze nem tehető kifogás, mert hiszen kívánatos, hogy az iparos a reá vonatkozó összes jogszabályokat egy törvényben egyesítve találja. Az előkészítő munkálatok teljessége és lelkiismeretes gondossága remélünk engedni, hogy az új ipartörvény az iparos összes sajátos jogviszonyait felfogja ölelni és hogy valamennyi ipari törvényünk kellő összhangban együttesen alkotja majd meg az iparos törvénykönyvét.

Ez a törvénykönyv fogja bizonyára ujjaalakítani a vasárnapi munkaszünetet is, amely még mindig nem tud nyugodalmat révbé jutni. Mi az alkalmazottak érdekében a teljes szünet mellett vagyunk és hajtjuk a szünet megszakítását.

Az alkalmazottakról lévén szó, teljes melegséggel pártoljuk az esti 8 órai zár-

órának kötelezővé tételére való törekvést, a lehetőség korlátai közt, mert — minden egyéb méltányos szemponttól el is tekintve — az alkalmazottak családi élete megköveteli az üzleti munkának 8 órák, a nyári hónapokban pedig még korábbi befejezését. Legfeljebb szombaton lehet a szabály alól kivételt tenni azoknak a kedvéért, akik csak ezen a napon és csak az esti órákban végezhetik vásárlásaikat.

Teljes rokonszenvvel kísérjük a női alkalmazottaknak azt a törekvést, hogy javadalmazásuk ne legyen különböző a férfiakétól, csakis azért mert nők. Azt hisszük, hogy a javadalmazást csakis a végzett munka értékével kell arányossá tenni, tekintet nélkül az alkalmazott nemére. Mindenki óhajtja, hogy a kenyérkeresés minél kevesebb nőt vonjon el hivatásától. De a mikor a nő kénytelen kenyeret keresni, akkor adjuk is meg neki azt a kenyeret. Ennek a kérdésnek sokkal nagyobb az erkölcsi, gazdasági és társadalmi jelentősége, sem hogy felületesen át lehetne rajta siklani, vagy alóla közkeletű frázisokkal kibujni, nem is szólva arról a tényről, hogy ime már sok tizezerre megy a női alkalmazottak száma az ipar és kereskedelem terén, ami oly tényező, hogy azzal mindenképpen

komolyan kell számolnia annak is, aki nem barátja a nők kérdés modern alakulásának. Mi az egyenlő köteleesség teljesítésének követelése mellett az egyenlő jogok megadásának vagyunk hívei.

Mindezek a kérdések az ipartörvényben is valamelyes szabályozást fognak találni. Ugyan itt várjuk a tanonc ügy végleges rendezését, az inasok- fiú és leány inasok munkájával és alkalmazásával számos iparos részéről üzött visszaélések megszüntetését és az inas oktatásnak szakszerűvé tételét.

Hogy az ipartörvénynek sikerül-e majd a sztrájk kérdését annyira, amennyire azt törvényes rendelkezéssel egyáltalán lehetséges, megoldani azt nem tudjuk. Mindenesetre meglehetne kísérni a törvénybe bevinni a collectív munkaszerződésnek és ezekkel kapcsolatban a tarifa szerződések eszméjét, hátha ilyen módon időnként hosszabb időre rendezni lehetne a munkaadó és a munkások viszonyát anélkül, hogy a szerződési szabadságot megsértenők, de a nélkül is, hogy a szerződés szegés szabadságát tennők törvényesen lehetővé.

Az iparszabadságnak kérdése a tisztességtelen verseny is, amelyről törvényjavaslat készült ugyan, de törvényünk még

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Üti levelek a magyar gazdák angolországi tanulmányutjáról.

V.

Callander, 1908. jun. 28.

Midőn e sorokat írom, már Skóciának egyik gyönyörű partján vagyunk, hova Frossachból jöttünk át kocsikon, de vasárnap lévén nem mehettünk már be Edinburgba. Mert itt Skóciában nem vizik ám tréfára a vasárnapi munkaszünetet, itt aztán igazán az Urnak szentelik a vasárnapot — még a vonatok is a lehető legszükségesebb mértékben közlekednek.

Mielőtt azonban Skótszágról szólánék, előbb röviden számot adok az utolsó közleményem utáni sáfarkodásunkról.

Londonhoz közel a Themse folyó partján fekszik Windsor az ősegi angol királyi várral. A vár a kis városka fölé emelkedő dombon fekszik nagy bástya falakkal körülvéve.

A várhoz érkezőt nagy tollas csákóju, piros dalmányos testőr fogadja a kapuban, ki válla vetett fegyverrel őrzi a király kapuját.

Belépve a kapun, egy tágas udvarban ta-

láljuk magunkat, bal oldalt van a testőrök őrszobája, velünk szemközt a történelmi nevezettségű vár templom és jobbra vezet az út ismét két testőr által őrzött kapun át a belső udvarba, a királyi lakosztályok vannak.

A templomba lépve, meglep bennünket annak gyönyörű gótstylusa, a falak mellett és az egyes fülkékben elhelyezett szebbnél szebb márvány siremlékek: e helyen nyugszik Lulu herceg III. Napoleon francia császár fia. ki tudvalevőleg apjának detornizálása után, az angol hadseregbe lépett és angol zászló alatt harcolva esett el s most a királyi várban nyugosza álmát.

E templomban van az angol térdszalag rend lovagjainak kápolnája is. Minden lovagnak megvan a maga, gyönyörű faragványokkal díszített széke, a szék hátlapján a lovag címerével, a szék fölött pedig lóg a lovag zászlója is. Ha a lovag elhal, a zászló letűnik; de a címer ott marad s így minden egyes széken ott ragyog eddigi tulajdonosának cimere. Ezen rend lovagjai többnyire uralkodók és hercegek, a mi főhercegeink közül is tagja egy e rendnek, s az ezen szék fölött függő zászlóban megtaláltuk a magyar címet is.

Megtekintettük az ősrégi vártornyot, melyben több tonnás harangok adják a hírtül az

angol népnek a királyi házban történt fontos eseményeket. A börtönben is jártunk, itt mutattak egy fülkét, hol egy angol királyné volt becaukva; aligha nem rossz látott a tüze, hogy férje ura ily keményen bünteté.

A belső udvarba menve, mindjárt a kaputól mutatták meg nekünk azon épület szárnyát, melyben egykor a mi szeretett Erzsébet királynénk lakott. A királyi lakosztályokat, sajnos, belülről nem nézhettük meg, mivel az udvar éppen Windsorban volt.

Az egyik nap sétakocsizást csináltunk Londonban, hogy megtekintsük az óriási világvárost.

Társaságunk nagy társas kocsikra ült és indult körutjára.

Elsőben az Anglikán, szt. Pál templomot tekintettük meg, melynek óriási méretei különösen megleptek bennünket, ezen templom a római szt. Péter templom után a legnagyobb Európában.

A Szt. Pál templom megtekintése után a Westminsteri ujonnan épített kath. templomba mentünk.

Utunk tovább vezetett a városon, majd a Rchmond parkba értünk, mely tulajdonképpen az angol népé és óriási kiterjedésű. Erről a parkról szól az a jellemző kis történet, misze-

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermeiben ugy

lfj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árbán lesz kiárustva.

angol kosztümök, mint francia

ruhák rendkívül olcsó

árban elvállaltatnak.

nincsen, holott Németországban már novellája is készül az 1896-ban megalkotott törvénynek. Hogy ilyen törvényre nálunk milyen szükség volna, nem kell magyaráznunk. A legégetőbb kérdések egyikének tartjuk ezt, s végezetül még csak annak az óhajtnak kell kifejezést adnunk, vajha a törvény a kiállítások szabályozására és kiállításokon egyesek által üzött szédelgésekkel szemben való elbánásra is megfelelő szigorú rendelkezéseket találja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 3.

Elnök: Návay Lajos.

A mai ülés tíz órakor kezdődik.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és néhány beérkezett iromány bemutatása után

a végrehajtásról szóló

reformjavaslat tárgyalását folytatják.

Bozóky Árpád: Szükségét látja a jelenleg érvényben levő végrehajtási eljárás reformálásának, ezért a javaslatot elfogadja. (Helyeslés.) Nem leplezheti azonban aggodalmait. Attól tart, hogy ez a javaslat megfogja nehezíteni a forgalmat. Ha a javaslat változatlanul fog keresztül menni, akkor Magyarországon a nagybirtokoson kívül senki sem lesz hitelképes. Ily irányban kéri a javaslat módosítását.

Busa Barna: Ugy véli, hogy a kisemberek vagyontárához, mondhatni párnájához kötött hitelt nem érdemes fentartani. Már pedig a végrehajtási novella ezt a hitelt fogja tönkre tenni. Ezt meg nem érdemes úgy megsiratni, amint én azt itt egyik másik felszólalónál konstatálni. (Ugy van.) Ebből a szempontból örömmel

üdvözlö a javaslatot. Lehet, hogy e javaslat folytán kevesebb hitelt fog a magyar nép élvezni, de az legalább egészséges hitelt lesz. Be kell vallanunk, hogy a magyar kisemberek műveltsége kisebb mint a vele egy osztályba tartozó angol francia és német. (Zaj.)

Nagy György: No már ezt nem engedem. (Derűtség.) Nincs a világon olyan eszes nemzet, mint a magyar.

Busa-Barna: Az eszség és műveltség nem ugyanegy. A külföld az ő kisembereit sokkal nagyobb védelemben részesíti, mint mi, pedig éppen a mi kis látókörű honfitársaink szorultnak sok és nagy védelemre. A jelen javaslat nagy közeledés ez ideál felé; ezért elfogadja ezt. (Helyeslés.)

Nagy Dezső sajnálatosnak tartja, hogy ezt a javaslatot olyan animozitással tárgyalja a Ház. A függetlenségi párt dicsősége, hogy a kérdés megvitatására a legteljesebb szabadságot biztosította. Ha tehát a pártban a vélemények e javaslatot illetően eltérők; az nem a disszonancia jele. (Helyeslés.) A maga részéről helyesnek tartotta volna, ha az egész végrehajtási eljárást revidiálták volna. A hitelviszonyok terén ma átmeneti kort élünk. A nép még nem tud élni a neki biztosított jogokkal. Nem olyan tudatlan a mi népünk. Nézzük csak meg, micsoda küzdelemmel, mekkora éleselműjűséggel tér át a mi becsületes jó magyar népünk a belterjes gazdálkodásra. Erre pedig szüksége van ebben a szerencsétlen országban, amelynek még ma sincs önálló gazdasági berendezkedése. (Ugy van.) A belterjes gazdasághoz pedig tőkére van szüksége a népnek. Itt kell a népnek a kezére járnai. (Ugy van.)

Kelemen Samu: Ez a helyes beszéd.

Nagy Dezső: Erre pedig ez a javaslat nem alkalmas. A homesteaderről beszél ezután. A homesteade magával hozza a paraszthibizományok keletkezését (Zaj.) Néhány hónap alatt képtelenség ezt hozzánk átültetni. Erre idő

kell. különben a homesteadről szóló törvényt csak összetákolni lehetne.

Günther Antal igazságügyminiszter: Nem is mondtam azt, hogy sietek vele. A jövő tilészsakra ígértem.

Nagy Dezső: Nem a miniszter személyére vonatkoznak megjegyzéseim. (Nagy zaj.)

Rakovszky István: Agyontámogatják szegény Günthert. (Zaj.)

Kiállítások: Különösen a néppárt.

Az elnök csak hosszas csengetés után tudja helyreállítani a csendet az össze-vissza kiabáló képviselők között.

Nagy Dezső: Nem látja olyan sötétnek a kisgazdák helyzetét. Ma már nem kell a kisgazdának zsidó közvetítő ügynök.

Mezőfi Vilmos: Csak 10 ezer kisbirtokot árvereznek el évenként (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Eber Antal: Nem áll.

Rakovszky István: Igaza van.

Kiállítások az alkotmánypártól:

— Igaza van Mezőfinak.

— Még védik is ezt a rendszert.

— Éljen a szabadalmazott kizsákmányolás.

(Nagy zaj.)

Nagy Dezső: Tízezer gyöngye ember miatt nem szabad olyan törvényt hozni, amely 20 millió embernek hátrányos. Már pedig ez a törvény a nemzet zömének ártalmas. (Nagy zaj.) Ellenmondások az alkotmánypártól.)

Kelemen Samu: Így nem képes beszélni. Folytonosan közbeszólnak.

Elnök (Bsenget). Csendet kérek. A tárgyalásokat én vezetem. Nem fogadok el utasítást.

Nagy Dezső: Az igazságügyminiszter megígérte, hogy nem sokára be fogja terjeszteni a végrehajtás egész komplexumának reformját. Akkor majd konstatálni lehet, hogy mennyiben volt hátrányos a javaslat és módunkban lesz a

rint II. György angol király ezen szép területet vadás kertnek akarta berendezni, illetve a néptől el akarta venni.

Magához hivatva tehát miniszter elnökét, és ettől kért véleményt, hogy mi történik, ha a parkot a néptől elveszi? S a miniszter elnök rövid gondolkodás után így szólt: »Felség ez három koronába kerül: az angol-, ir- és a skót koronába!« Hogy ezen válasz után a felség nem vette el a parkot, azt természetesnek találja mindenki.

Bejártuk a Heyke és Knew parkokat is, mindegyik nagy kiterjedésű és bent fekszik a városban.

Itt a parkokban járva is láttuk, hogy milyen praktikus nép az angol. A park gyönyörű gyeppázsitján mint a puha szőnyegen sétálnak az emberek és még — horribile dieter — a szép terebélyes fák alá a puha gyeppázsitjára is telepsznek! Es ezen nálunk esemény szám-ba menő barbársággért nem rohan a mihaszna András bácsi rőndöt csinálni, hanem ezt természetesnek találják a gentelmenek és ladyk egyaránt.

Skót országba menetelünk előtt több gazda-

ságot tekintettünk meg. De minthogy ezen gazdaságokban látottak a gazdasági szaklapokban úgyis megjelenne így e helyen szakszerűen nem foglalkozom ezzel.

Nem mulasztatom el azonban a többi közül kiemelni Mrn. H. B. M. Buchanan gazdaságát Halesban, hol még a többnél is szivesebb és melegebb fogadtatásra találtunk.

A Buchanan család régi időktől fogva földbirtokosa Halesnek.

Mr. Buchanan megérkezésünk után bevezetett csinos uri lakásnak földszintjét elfoglaló ebédlő és könyvtár szobába.

E szoba bejárójánál lépcső vezetett bent a szobában felfelé egy ugyancsak a magas szoba felső részén körül futó nyitott és a le a szobára néző folyosóra. Ezen folyosóra nyitlak a többi szobák.

Házi gazdánk miután bennünket bevezetett, felment a fent említett folyosóra, mi némileg csodálkozva néztünk utána. De ő eltűnt az egyik folyosóra nyíló ajtón, de kis idő múlva megjelent a folyosón feleségével együtt, kit mi hangos éljenekkel fogadtunk.

A házi ur ez után — rövid szavakkal kö-

zölte velünk gazdaságának berendezését és meghívott bennünket a gazdaság megtekintése után lunchre.

A gazdaság bérben levén megtekintettük a bérlők gazdaságait és visszatértünk házigazdánkhoz.

A lunch előtt azonban megnéztük Mr. Buchanan által fenntartott és ovodával összekapcsolt iskolát és templomot, melyet Mr. Buchanan nagyatyja épített.

Az iskolában bent voltak a gyerekek, kik kíváncsian bámultak reánk. Az iskola szép tágas és szellős teremben van, a nálunk közismert, füllesztő iskolai levegőnek itt nyoma sincs.

Az ovodába is betérve egy kis szőke baba sírva fakad; szegény, alig öt éves csöppségnek az arcockáján ült a félelem, ennyi idegen »bácsi« láttára.

Hales egy kis falu csupán, az iskolás gyermekek a gazdasági munkások családjából kerülnek ki jórészt mind rendesen és főleg tisztán voltak öltözve.

Az iskola és templom megtekintése után be tértünk a lunchre.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador
Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi
sírbojtók s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

sírkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

botlásokat reperálni. (Ugy van.) A javaslatot elfogadja.

Bernáth István: Hasonló intencióju törvény minden külföldi államban érvényben van. Nem érv e javaslat ellen, hogy csak két hónapja foglalkozik vele az igazságügyminiszter. A gazdaságosság már évek óta sürgeti a javaslatot. Örömmel fogadja el a javaslatot és nem osztja Nagy Dezső kijelentéseit, amelyeket sorba megcáfolni igyekszik.

Nagy Dezső; félreértett szavait rektifikálja.

Elnök: Szólásra senki sem jelentkezett s így a vitát bezárja.

Bakonyi Samu előadó röviden reflektál a felhozott ellenvetésekre.

Günther igazságügyminiszter: E javaslat benyújtásával közszükségletet vélt kielégíteni. Semmiféle külső nyomásnak nem engedett e javaslat benyújtásával. Ethikai szükség volt e reformot megalkotni. Az uzsora hitelnek fog ez véget vetni (Ugy van.)

Szerecsányi György: Az idegenektől beszámrazott veszedelemnek.

Günther Antal: A törvényjavaslat menteségeket állít fel és pedig egy nagy szociális principium alapján, amely az adós érdekeivel is számol. (Helyeslés.) Az a néhány butordarab, amelynek elvételét megfogjuk akadályozni, úgy sem sokat lendítene a hitelezőn. (Ugy van.) A mi pedig a hitelező kisiparosokat illeti. Hát ha ezek látni fogják, hogy az adós nem fizet, akkor be fogják szüntetni, a fiakkerező és nem fizető uraknak való hitelezést. (Helyeslés.)

Az esküt a hitelezésnél nem hajlandó igénybe venni, amint azt itt némelyek ajánlották. Különb is van hasonló intézkedés a javaslatban. Ez a javaslat nem rontja a hitelviszokot sőt még emeli is. (Helyeslés.) A fundus instruktus védelme is biztosítva van. A kisbirtokosok létminimumáról is gondoskodni fogok. Ezt a homos-steaddal fogjuk elérni. (Taps és éljenzés a néppárton.) A végrehajtási

törvény rögtön a kihirdetés után életbe fog lépni. (Eljenzés és taps a néppárton és a függetlenségi párt egy részén.) Méltányos esetekben azonban átmenetileg kívánok intézkedni. A törvény kihirdetéséig lejárt követelésekre nézve kijelenti, hogy azok a régi törvény intézkedései alá esnek és a bíróság fogja megállapítani a követelések behajthatóságát. (Éljenzés.) Kéri a javaslat elfogadását. (Hosszszantartó éljenzés és taps. A minisztert különösen a néppártól szinte tüntetőleg üdvözlük.)

Elnök hosszú csengetés után csendet teremt. A Ház zárzó jogán Simonyi-Semadan Sándornak adja meg a szót.

Günther Antal beszéde után a javaslat általánosságban elfogadta a Ház.

A második szakasz tárgyalásánál Horty Béla a művészek műtermeit indítványozza mentesíteni.

Fábró a papoknak és katonáknak csak egyetlenegy öltözetüket ne lehessen lefoglálni.

Nagy György a kiskereskedők érdekeiben szólal fel.

A Ház a második szakaszt módosításokkal fogadja el.

Az ülésnek 2 órakor lett vége.

A főrendiház ülése.

Ma délelőtt a főrendiház is ülést tartott, hogy a képviselőház által letárgyalt törvényjavaslatokat elintézzék.

Az ülésen gróf Dessewffy Aurél elnökölt. Napirend előtt gróf Zselénszky Róbert okolta meg azt az indítványát, hogy a kormány terjesszen elő mielőbb törzsdetörvényt. Felolvassa javaslatát, mely a kormány felügyelete alá helyezi a tőzsdéket.

Az **elnök** kéri, fogja rövidebbre a beszédet.

Gróf **Zselénszky Róbert** ismerteti az aradi Neumann cég és más cégek feliratait, melyek

szintén a fedezetlen határidőzlet eltörlését kérik. A malmok és sajtójuk persze a határidőzlet mellett van. De reméli, hogy a főrendiház nem így fog gondolkozni. A sajtó folyton gonyolja a főrendiházat tehetetlensége miatt. Reméli, hogy ennek vége lesz. Kéri indítványa elfogadását.

Wekerle Sándor nem hiszi, hogy az indítvány elfogadása emelné a főrendiház sulyát. A szóban levő kérdés régen tárgyalás alatt van, amelyet minél előbb megoldani kíván. Minket a tétlenség vádjával nem lehet illetni.

Gróf **Zselénszky Róbert:** Az a baj, hogy tulságosan sokat akarnak.

Wekerle Sándor: Kéri a határozati javaslat elvetését.

Az **elnök** elrendeli a szavazást. Mivel a többséget megállapítani nem tudja, megolvasztatja a szavazatok s jelenti, hogy 26 főrend az indítvány ellen, 23 mellette szavazott s így azt nem kívánják tárgyalni.

Gróf **Zselénszky Róbert:** Tévedés! 26 mellette szavazott!

Az **elnök:** Ujra megolvasztatja a szavazatokat és jelenti, hogy 24 szavazott 24 ellen, tehát az ősi ülészsakra döntenek.

Az **elnök:** Szavazatával azokhoz járul, akik az indítványt nem fogadták el.

Az ingyenes népoktatás törvényénél Prohászka Ottokár az ingyenes népoktatás nagy erkölcsi és szociális értékéről beszél a javaslatot elfogadja.

Antal Gábor az ingyenes népoktatásban nem látja sértettnek az egyházak autonóm jogait.

A főrendiház a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Hajsza egy megszökött kereskedő után.

Tegnap számunkban megemlékeztünk róla, hogy Herceg Antal és Herceg Ferenc kereskedők Budapestről megszöktek. A szökés oka

A lunch után háziasszonyunk felkérésünkre zongorázott, majd Esterházy és Somsich grófok játszottak magyar nótákat, melyek igen tetszetek az angoloknak. Somsich gróf végül eljátszotta a magyar himnuszt, melyet aztán házigazdánk kívánságára az egész társaság zongorakísérettel elénekelt.

Jun. 25 én ért társaságunk Skót orrság egyik legnagyobb városába, Glasgowba.

Glasgow közel két millió lakossal és a Clayds folyó mellett fekvő nagy gyárváros, intelligenciája igen kevés van, lakosait iparosok, kereskedők és munkások szolgáltatják.

Állandóan nagy füstfelhő nehezedik a városra és a várost-néző kíváncsi idegenre. A gyárak közül épült fel az óriási város s így az állandó kellemetlen füstös levegőhöz hozzájárul a gyárakban feldolgozandó különféle nyers termények és a melléktermények büze, valamint az uton-uttfélen található piszok és szemét, bizony igen rossz benyomást gyakorol az idegenre.

Glasgowban szintén volt részünk társas kocsizásban; vagy tizenöt egyes fogat (kettes nincs, vagy legalább is ritka) hosszú sorban vonult végig Glasgown utcáin és ha indiánusok lettünk volna, talán nem keltettünk volna nagyobb feltűnést, mint így.

De nekünk is akadt nézni valónk; legjobban megcsodáltuk a skót »bakákat«. Tollas kis vadász sipka, rövid kis zeke és a mi a legturcsább: rövid, alig térdig érő csikosan kockás szoknyácskájuk érdekes látványt nyújtottak. Az őv derekán ott, hol nálunk a patrontáska lóg, ezeknél egy szőr bojt lóg le, az oldal fegyvert pedig hátul hordják. A kis szoknya alól ki lát-

szik a vitéz harcos meztelen térde, végül a lábat magas száru bakkancs fűdi.

Glasgow egyik legnevezetesebb látványosságú és nevezetesebb a katolikus katedrális, melynek gyönyörű belsejét az alatta fekvő óriási kriptát egyformán megcsodáltuk. A templomban óriási emlékszóbor van, a vadakkal vívott harcokban elesett tisztek és harcosok emlékére.

A templom körül egy dombon festői szépen fekszik a temető, mely nagy kápolnáival, emlékszóbraival és a maga régiségével rászolgál az idegenek figyelmére.

A templomból a városháza megtekintésére mentünk, melynek belső berendezése nem messze marad a mi parlamentünktől, természetesen sokkal kisebb kiadásban; ezen épület öt millió forintba került.

A városházán az alpolgármester fogadta és kalauzolta társaságunkat.

E nap délután kocsikon kimentünk Glasgowhoz közel fekvő Mr. John. Spier tulajdonát képező farmra, hova ekkorrára a skót gazdasági egyesület szivessége folytán az egész környék nevezetes lótypusait összegyűjtötték.

A városból indulva utunk az ir város negyedén vezetett keresztül. Az a piszok és büz a mi itt volt igazán merénylet az ember egészsége ellen. A piszok jó részt az irek rovására irandó, mert az éppen ezeknek nem epületes faji tulajdonsága.

No de szerencsére semmi rossz sem tart örökké s bárha nehezen vártuk, de mégis minden baj nélkül ki kerültünk az irek közül és kiérve a városból, hálát adtunk a jó Istennek, hogy ismét tiszta friss levegőt szivtunk.

Utközben tábla számra láttuk termelni a rebarbarát, mely nálunk is ismeretes gyógynövény. De itt nem mint gyógynövényt termelik, hanem a levél vastag piros szártát használják fel különféle saláták, főzelékek, sőt még lekvár készítésére is. Igen dicsérték is, hogy ilyen meg olyan jó, — én el is hittem ezt szívesen, de bizony meg nem kóstoltam — a rebarbarának már nem tehetek róla, nem vagyok nagy tisztelője.

Megérkezve Mr. Spier formájára, az ott összegyűjtött ló anyag nekünk gazdáknak igazán gyönyörködtető látványt nyújtott.

Láttunk itt az óriási Seir és Claydslandi lovakon kezdve folytatva a telivér és Hunttereken és végezve a picike Schaeotland poni lovon mindenféle szebbnél-szebb és többször díjazott állatot.

Érdekes volt, hogy az egyik angol uri ember, ki szintén tulajdonosa volt egy pár szép állatnak és pár évvel ezelőtt az angol társasággal Magyarországra járt, egy eredeti »Hortobágyi karikás« ostonnal kezében fogadott bennünket a többi vidéki gazdák élén.

A magyarok közül páran aztán bemutatták a karikás kezelését, sőt egy páran az elővezetés végén lóra kaptak és megmutatták az angol uraknak, hogy a magyar is megüli a lovat!

A rendkívül érdekes ló elővezetés végével Mr. Spier teára hívta meg a társaságot. Itt megjegyzem, hogy kint a farmon, hol az elővezetés történt a vidéki angol gazdák in evopore megvendégeltek bennünket, de Mr. Spier igazi angol őszinte nyíltsággal előre megkért, bizalmas uton, hogy odakint ne együnk

az volt, hogy Salvator vizet hamisítottak s eme manipulációjuk napfényre került. A hamisító kereskedők a büntetés elől Budapestről megszöktek.

A szökés után általános volt az a tudat, hogy Hercegek Nagyszalontára menekültek. A kereskedőknek ugyanis Nagyszalontán laknak a szüleik, akik igen jómódu emberek. A két testvér azonban nem ment Nagyszalontára.

A hamisítás felfedezése után még Budapesten tartózkodtak és mikor a főváros területén már lankadni kezdett az utánuk való kutatás akkor szöktek meg. Herceg Antal Nagyszalontára ment s szüleihez szállott. Egyik budapesti detektivnek tudomására jutott, Herceg Antal hol tartózkodása s azonnal sürgönyözött Neszmirák Gyula nagyszalontai rendőrfelügyelőnek.

A sürgönyben Neszmirákot felhívja a detektiv, hogy Herceg Antalt azonnal tartóztassa le. A sürgöny éjjel 1 órakor érkezett Nagyszalontára. Neszmirák azonnal megjelent Princz Mór lakásán, ahol Herceg Antal tartózkodott állítólag, azonban Herceg már ekkora árkon-bokron túl volt.

Időközben ugyanis tudomást szerzett róla, hogy nagyszalontai tartózkodását a budapesti rendőrség tudja s ezért éjjel mielőtt Neszmirák megérkezett volna eltávozott hazulról.

A rendőrség megkezdte a keresést, azonban eredménytelenül, mert Herceg tervszerűen intézte ügyeit. Nagyszalontáról kocsival menekült el valamelyik állomásra, ahonnan valamelyik kis faluba utazott.

Herceg Antalnál mindössze 800 korona készpénz volt s ezt is Princz Lipótnál az édes apjánál hagyta. Ez is csak azt bizonyítja, hogy Herceg nem ment ki Magyarországból, mert nem rendelkezett megfelelő összeggel. A Herceg testvérek nemcsak a fogyasztó közönsé-

sokat, mert bent a lakásán ő óhajt bennünket megvendégelni.

Glasgowból egy páran a Clayds folyón, mely egyenesen a tengerbe torkollik egy gőzhajó kirándulást tettünk Greenakba, mely kis város (40 ezer lakossal) már a tenger öbölben fekszik.

Glasgow a világ legnagyobb hajóépítő telepe s a fenti kirándulás alatt volt alkalmunk látni, hogy hogyan készülnek azok a tengert járó óriási érc kolosszusok.

A kikötőben levő rengeteg és mindenféle nemű és rendű hajó szintén igen szép és érdekes látványt nyújtottak.

Glasgowból a város alatt folyó viz partjára kivezető vasuton jun. 27-én indultunk utnak, hogy megtegyük a világhírű »Trossachs Tour« legszebb részét.

Skóciának ezen része tudvalevőleg a legszebb, nagy tavak, hegyek-völgyek váltakoznak egymással. Mi bucsut véve Glasgowntól ezen szép vidéken keresztül jöttünk idáig Cattanderig.

Baloch Pieren hajóra ülve, közel két óráig tartó idő alatt hosszában végimentünk a híres Loch-Lomond tavn, majd gyönyörű vidéken kocsin mentünk Loch Katrine tóig, ezen egy órai hajózás után érkezünk meg Grossachs Hotelbe, hol megpihentünk és éjjeleztünk.

Loch-Lomand és Loch Katrine tavakat leírni igen nagy feladat volna, ez oly gyönyörű, oly igazán festői szép, hogy ezzel csak Svájc vetekedhetik.

A tóparton szép nyaraló-helyek vannak szállodákkal, melyek lakói hajónkat barátságos integesséssel és kendőbogarattással üdvözölték.

Trossachs-ból ma reggel indultunk el kocsikon gyönyörű vidéken, mindenhol pompás jó utakon meve ide Callanderbe ismét holnap reggel indulunk Edinburgba, Skótország fővárosába.

gutori Földes Béla.

get, de egyes pénz embereket és üzlettulajdonosokat is megkárosítottak. Eme ténykedésükben meg édes atyjukat sem kímélték. A jómódu kereskedő ugyanis mit sem sejtve fiai dolgairól 70000 korona értékű váltót irt alá, amit természetesen most nekik kell megfizetni.

A megszökött kereskedők Nagyváradon is próbáltak szerencsét, azonban sikertelenül. — Ugyanis egyik helybeli pénzügyésznél egy 6000 koronáról kiállított váltót akart leszámoltatni. A pénzügyész azonban a beszerzett információk alapján rossznak találta a Herceg testvéreket és a váltót nem számította le. Így a Herceg testvéreknek Nagyváradon kudaruk volt.

A rendőrség most országszerte körözi a két testvért, azonban aligha lesz eredménye.

Első katechetikai tanfolyam.

— Harmadik nap. —

Messze állunk a külföldtől, hangoztatják sokan, a hasonló cursusok szempontjából s ez talán igaz lehet. Nagyobb mult, kedvezőbb történelmi hagyományok segíthették erre a magyar erős karja és válla mögött civilizálódott nyugati nemzetek. De tessék elhinni, ez sem megvetendő, amit az új generáció az egyházi rendből ezen a tanfolyamon összehord. Magyar lélekkel, magyar viszonyokról hazafias és krisztusi céllal kitzúnek annyi eszközt és módszert, hogy a tájékozatlan — bár a theologia rendes elvégzése után nem lehetséges — zavarba jönné mindezek alkalmazása iránt. De épen ez mutatja, mint dr. Dudek János, a tanfolyam vezető elnöke hangoztatja, mily sok iránnyu képzettségre van az Isten szolgájának szüksége s mily sokoldalú munkásságot fejt ki az emberiség érdekében.

A mai nap előadói is kiterjesztették figyelmüket az intelligens és iparos nemzedék nevelésére, valamint mindkettőben a keresztény világnézetnek beplántálására és szemléltetésére egyaránt.

A délelőtti folyamán dr. Acsay Antal egyetemi tanár adott elő »Az élet és lélektan fontosságáról a vallás tanításában.« Az egyéni és néplelek egészséges fejlődése lebeg szeméi előtt. Ez csak az öntudatos, tudományos képzültségen alapuló neveléssel érhető el. A lelki funkció világosságára kell törekedni s ismerni kell a lelki tevékenység fejlődését, hogy nevelhessük az ember-egyént. Az ember szellemi élete kapcsolatban van az ember testszervezeti életével, azért ennek támogatni kell az elsőt. A tanári karoknak törekedni kell az egészségi szempontok érvényesítésére is. Így lehet figyelmet és fegyelmet elérni, oktatni és nevelni. Annál inkább kell törekedni a hittanároknak a néplelek egészséges fejlődésére, minél szomorubbant kell tapasztalni az ifjúságban az energia hiányát.

Aubermann Miklós azt tartja, hogy az élet és lélekfejlődés szempontjának, mint zsinórmértéknek kell végigvonulni az elemi oktatásokban és tankönyvekben is s e szerint kell meghatározni, mi a felveendő s mi az egyébként fontos, de itt még mellőzendő tananyag.

Míg az előzők az elemi, közép és felső iskolai ifjúságról szóltak, addig a második előadó Bodnár Gáspár, szatmári tanítóképezdei tanár az iparosifjúság neveléséről mondott rövid, talpraesett, lelkes beszédet.

Ennek kapcsán Filkor nyitramegyei kívánna az iparos tanoncok számára olyan nekik való könyvet szerkeszteni, melyben a káté megfelelő részénél belefoglaltatnának a szociális vonatkozású igazságok különösen a munka keresztény értékeléséről. Ezt az I. és II. évfolyamban. A III-ban pedig jónak látna az egyháztörténet előadását, hogy az iparostanonc tudja megszeretni Krisztus egyházát.

A délután folyamán olyan előadást hallhatott a kurzus, melyben nem mindennap lehet része. Ez pedig Izsóf Alajos volt, ki »A keresztény világnézet beplántálásáról az ifjúság

lelké-be beszélt. A gyűlésnek általános felfogásával találkozott az elnök az a nézete: sok ilyen személy a hittanárok között s akkor sok eszköz hiányát nem fogjuk érezni a vallás tanításban.

Ezután átsétáltak az értekezlet tagjai a központi papnevelőből a IV. kerületi főreáliskolába. A fizikai mutatóványok termében Milakovsky István, ottani vallás tanár mutatta meg, mit tehet »A szkiopstikon a vallás tanításban.« Előbb szóban, azután képekben győzte meg hallgatóságát arról, mennyivel tisztábbnak, biztosabbnak és mélyebbnek kell lenni az ifjúság vallási ismeretének és meggyőződésének az így illusztrált előadás után, mint a legszebb, de pusztán szóbeli tanítás után.

Egy-egy ilyen tanfolyam föltétlenül öntudatos munkásá serkenti a résztvevő tagokat, minél inkább meggyőződnek hivatásuknak tudományos alapokon nyugvó követelményeiről. Ezzel lesznek a vallás tanítás tekintélyének hordozói s a krisztusi nevelő — oktatás emelői.

M. I.

Aratnak.

Cseng a kasza. Népes a határ. Parázsul dől a rend. Aratnak. Aranysárga hullámzó tengerben villog a penge, markot szednek a leányok s az eddig csak a pacsirta dalától zajos levegőt vidám munkásdalok töltik be. Él a határ. Este a munka után a jól megérdemelt vacsorát költik el a munkások s áldják az Urat . . .

Igen, így volt ez valamikor, amikor még a magyart nem forgatták úgy ki mivoltából, mint most. Ma a kasza-pengés közben nem vidám dal, nem a lélek nyíltsága nyilatkozik meg. Ma csendesen sutogva, alattomosan beszélnek az emberek, vagy hallgatják az agitátort. És este a munka után összegyűlnek, tanácskoznak és másnap már nem peng a kasza, sztrájkolnak az emberek.

A gazda, a munkaadó kénytelen javítani a fizetést, mert rövid az idő s a termésre nagy szüksége van, hiszen már régen eladta. Ilyenek a mai állapotok. Ezért nem lehet hallani, hogy itt vagy amott huzamosabb sztrájk van. Egy napig sem tart a szünet, a gazda fizet, mert követelik a termést.

Szomorú kép ez, de így van. Az idej aratás eredményéről ezideig biztosat nem lehet tudni. Talán sohasem volt ily szeszélyes a termés minősége és mennyiségének váltakozásai mint ép az idén. Vannak területek, ahol az elvetett magot sem kapja meg a gazda és viszont vannak helyek, ahol a lehető legjobban fizet a föld.

Tudósítóink a terméstről s az aratásról e következőket jelentik:

Az élesdi járásban még nem kezdődött meg az aratás, az előkészületeket azonban már megtették s a jövő hét elején megkezdik a vágást. A termés jónak ígérkezik. Munkás mozgalmak még nem észlelhetők. Az aratás itt több időt fog igénybe venni, mert a munkások nagyrésze az Alföldre ment aratni.

A margittai járásban megkezdődött az aratás. A termés jó. Munkásmozgalmat, mely eddig mutatkozott, nem lehet általánosítani. Differenciák a gazda és a munkás között sok helyen voltak, azonban a gazdák azokat kiegyenlítették. Az aratáshoz Nógrádmegyéből is hoztak munkásokat. Ezek munkája azonban most szünetel, mert köztük 6 trachomás beteget találtak.

A székhelyi járásban az aratást megkezdették. A termés a közepesnél jobb. Több helyen nagyon korán kellett megkezdenni a vágást. A munkások itt is úgy járnak el, mint a margittai járásban.

A nagyszalontai járásban szintén megkezdődött az aratás. A termés jó.

A *beéli* járásban a termés közepesnél rosszabb. Az aratást megkezdték. Béremelések itt is voltak.

A *tenkei* járás a legszármalmasabb az idén. Az elemi csapások ugyanis ezt a vidéket túlságosan látogatták. A termés rossz. Sok helyen a vetőmagot sem kapják meg.

Az *érmihályfalvai* járásban szintén megkezdődött az aratás. A termés általánosságban jó. Béremelések voltak.

A *sárréti* járásban a termés a közepesnél jobb. Az aratás folyik.

A *vaskóhi* járásban a termés szép reményekkel kecsegtet. Az aratás megkezdődött.

A *szalárdi* járásban olyan jó termés van, hogy ilyenre a legöregebb emberek sem emlékeznek. Ugy a gabona, mint gyümölcs termés nagyon bőven fog fizetni. Az aratás folyik. Béremelések voltak.

A *magyarkecsői* járásban a termés közepes. Az aratás folyik.

UJDONSÁGOK.

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester az éjjel Budapestről hazakerkezett.

* **A csütörtöki közgyűlés tárgya-**nak előkészítése Nagyvárad város tanácsa mint állandó választmány, *Glac* Antal főispán elnöklété alatt ma, szombaton délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen a csütörtöki közgyűlés elé kerülő ügyeket készítik elő.

* **Veszélyes iskolák.** A belényesi járásból jelenti tudósítónk, hogy a főszolgabíró és a tisztviselő most tartották meg a járásban a rendes szemlést az iskolák felett. A szemle nagyon rossz eredménnyel járt. Sok olyan iskolát talált a főszolgabíró, amelyek nem felelnek meg a kívánalmaknak. Az iskolák részint hiányosan vannak felszerelve, részint pedig oly rozoga, régi épületekben vannak, hogy azokban a tanítást be kell szüntetni. A főszolgabíró a szemle alapján legközelebb a következő iskolák bezárását fogja javasolni. Belényes-Ujlak, Dzsoszan-Forró, Füzegy, P.-M.-Szelistye, Albest-Prészák, Gyalány, Száka. Az elősorolt községekben már a jövő tanévben nem fognak tanítani.

* **A fürdő-vasut végleges engedélyezése.** A fürdő-vasut építésének végleges engedélyezése tárgyában tegnap volt a tárgyalás a kereskedelmi minisztériumban. A tárgyaláson Nagyvárad város képviselőjében *Rimler* Károly polgármester és *Köszeghy* József főmérnök, a tervezők részéről pedig *Hankovits* Ferenc engedelményos és *Reichel* Henrik mérnök voltak jelen. Mint értesülünk, a tárgyalás egészen simán ment végbe s a fürdő vasut építésére a miniszter a végleges engedélyt megadta. Ez fel a vasut előmunkálati része teljes befejezést nyertek s most már nincsen semmi akadály az építés mielőbbi megkezdésének. A fürdő-vasut ügye különben a jövő csütörtöki városi közgyűlés is foglalkoztatja, annyiban, hogy a jogügyi és villamos felügyelő-bizottságok által megállapított s a fürdő-vasut részére szükséges áram szolgáltatásáról szóló szerződést beterjeszti a közgyűlés elé a tanács.

* **A városházépítés végleges leszámolás.** Nagyvárad város székházának építése ügyében a végleges leszámolás végre-valahára nyélbe van ütve. Éveken keresztül sok huzavona volt ebben az ügyben, míg aztán az építő-vállalkozó kamatot is követelt a várostól az építési költség egy részéért. Most már elkészültek a városházán a végleges leszámolással

s az a csütörtöki közgyűlés elé kerül, a jogügyi bizottság azon véleményével, hogy a vállalkozót nem illeti meg a kért kamat.

* **A bejelentő hivatal felállítása.** A bejelentési hivatal felállítása már évek óta kísért Nagyváradon. A törvényhatóságban sűrűn hangoztatták a hivatal felállításának a szükségét, azonban mikor már a költségvetésbe is fel volt véve rá a fedezet, a költségemelésének elkerülése végett törölték a bejelentő hivatalra beállított összeget. Pedig mindenki tudja, hogy bejelentő hivatal nélkül meg van bénítva a rendőrség működése. Dr. Kazay Kálmán törvényhatósági bizottsági tag most újból felszínre hozta ezt a fontos kérdést. Tegnap indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben rámutat, hogy bejelentő hivatal nélkül nem lehet modern rendőrség s indítványozza, hogy a város közgyűlése utasítsa a főkapitányt, miszerint a bejelentő hivatal felállításáról mielőbb javaslatot terjesszen a törvényhatóság elé és pedig oly időben, hogy a hivatal felállításának költsége már a jövő évi költségvetésbe beállítható legyen.

* **Esküvők.** *Ováry* Gyula helybeli fiatal kályhás-iparos tegnap tartotta esküvőjét *Molnár* Rózsikával, *Molnár* Gábor várad velencei polgár kedves leányával. — *Ferzsák* Árpád nagyvárad közszéki iskolai tanító ma, szombaton tartja esküvőjét *Hlavatschek* Anna Máriával, *Hlavatschek* János pincemester kedves, szép leányával. — *Kodárcsa* János ősi-államvasuti fővigyázó ma, szombaton tartja esküvőjét *Erős* Etelkával, *Erős* Mátyás helybeli iparos kedves leányával.

* **A gázgyári sztrájk.** A helyzet a mai napon lényegében nem változott. A munkások körében nagyon harcias és elkeseredett a hangulat. Különléte híreket kolportálnak a sztrájk-tanyán, így azt, hogy a sztrájk-tanyát már legközelebb feloszlatja. A kizárt munkások szerint a gyárvezetőség minden igyekezete oda irányul, hogy ezt a feloszlatást elérje, azt hiszi, ha megszűnik a munkások egymás közötti állandó érintkezés lehetősége, a munkások be fogják adni a derekukat. A gyárakban, most már a budaiban is, melynek munkásai felhagytak a munkával, a munkát zavartalanul végzik a műszaki katonák.

* **Kirendelés.** *Pósfay* Sándor magy. kir. szaktanár — a földmivelésügyi miniszter urnak rendeletére — a karcagi földmives iskola szabadságra menő igazgatójának helyettesítésére mai napon városunkból elutazott. Nevezett csak szeptember hó első napjaiban tér vissza székhelyére.

* **Verekedés a nagyvásártéren.** Ma délelőtt 10 órakor a nagyvásártéren *Reisz* Herman és *Major* József ártándi lakos és ennek felesége szóváltásból kifolyólag összeverekedtek. *Major* állítása szerint *Reisz* egy nagy rúdjal ütlegelte őket. *Reisz* szerint pedig *Major* vágta fejbe őket egy fejszével. Mindhárman kisebb sérülést szenvedtek, de a rendőrség közbeléptére saját lábukon távoztak a harc színhelyéről. A szóváltás oka az volt, hogy *Major* Józsefné a helypénzt nem akarta megfizetni s a helypénz szedőnek ellenszegült. A szorongatott helypénz szedőnek segítségére sietett *Reisz* Hermann.

* **A rendőrség az alacsony bolternyők ellen.** Ujabbán ismételt panaszok érkeznek a rendőrségre, amiatt, hogy egyes kereskedők a szab. rendeletben megszabott 2 és fél méternél alacsonyabba alkalmazzák a bolt-ernyőket, ami által a járókelők testi épségét is

veszélyeztetik, ker. r. biztosok utasítást nyertek hogy az összes üzleteknél vizsgálják meg a bolti ernyők magasságát és ahol az előirt magasságnál alacsonyabb ernyőt találnak az illető üzlet tulajdonos megbüntetésére végett azonnal jelentsek be.

* **A vasuti kocsihiány meggátolására.** Hivatkozással a magyar királyi államvasutak igazgatóságának 160213. 1908. sz. átiratára van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az ősszel várható tömeges áru- és termény-szállítások, továbbá a f. év szeptember havában tartandó katonai nagy hadgyakorlatokon résztvevő csapatok elszállítása, végül a m. kir. államvasutaknál nagy beruházási munkálatokhoz szükséges anyagok állandóan nagy tömegben elszállítása, a vasut teljesítő képességét előreláthatólag oly mértékben fogják igénybe venni, hogy a m. kir. államvasutak kocsiállagának lényeges gyarapodása dacára is számolnunk kell a bekövetkezendő kocsi-hiánnyal. A kocsihiányból eredő szállítási nehézségek megelőzése, illetve lehető csökkentése érdekében felhívjuk a nagyobb kereskedelmi és ipari vállalatokat, hogy a részükre elszállítandó szállítási időhöz nem kötött tömegárak (épület és tüzifa, szén, só, érc, kő stb.) zömét még a nyár folyamán, minden esetre azonban az erősebb őszi forgalom bekövetkezése előtt, folyó évi szeptember hó közepéig a fentebb említett okoknál fogva elszállítani sziveskedjék. Nagyvárad, 1908. július hó 2 án. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula kir. keresk. tan. elnök. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Egy derék anya.** *Ozv.* *Lovass* Istvánné szül. *Székely* Eszter p. ü. igazgatósági szolgálta özvegye, ki férje után 30 kor. nyugdíjat kap havonta, 4 kiskorú gyermekeit (a legidősebb 11 éves, a legifjabb 3 éves) rongyokban járattja s virágáruzás ürügye alatt koldultat gyermekeivel. Koldulásra begyűlt pénzt a jeles anya azután elissza. Ez üzelmeknek véget vetendő a rendőrség megkereste a városi árvaszéket, hogy a 4 züllésnek kitett gyermeket sürgősen vegye gondjaiba és utalja be az állami menedékhelyre.

* **A mentők munkája júniusban.** A nagyvárad tüzoltó intézmény kebelében működő mentő-osztály az elmúlt június hónapban is derekasan igénybe volt véve. Június hó folyamán 20 esetben vonult ki baleset alkalmából s 22 esetben teljesített betegszállítás.

* **Elementek a bőzárusok.** A bőzárusok közül 5-en kik mindannyian fiatal legények, kik *Gottivarból* jöttek Nagyváradra. Nehány hónapi keserves próbálkozás után beláták, hogy a változó szeszélyes időjárás mellett az ő hűsítő italuknak nincs kelete. Egyébként is bántotta őket a honvágy. Miért is felkerekedvén, végkép bucsut mondtak Nagyváradnak s tegnap hazautaztak.

* **Gorombáskodó elmebeteg.** *Szabó* János debreceni illetőségű napszámos tegnapelőtt d. u. a Bémer-téren sorra járta az üzleteket és gorombáskodott mindenütt. Végre is behozták a rendőrségre, ahonnan ha mint ön és közveszélyes elmebeteg, beszállították az elmeórházba.

* **Tolvaj kocsi.** *Klein* Ede békocsi tulajdonos feljelentette *Grünfeld* Samu nevű kocsisát, aki nyitva felejtett lakásába behatolt és a szekrényt feltörve, onnan egy pirosköves aranygyűrőt, egy pár csizmát és saját cseléd-könyvét kilopván megszökött. A rendőrség köri.

* **Letartóztatott cseléd.** A nagyszabonyi rendőrkapitányi hivatal megkeresésére letartóztatta a rendőrség tegnap az *Újvilág-kávéház*ban szolgáló *Józsa* Ilona nevű 20 éves székely cselédleányt, aki *Kerekes* Lidi nevű cseléd társával együtt *Háger* Mihály nagyszabonyi vendéglőstől, ahol szolgáltak 20 kor. pénzt, egy ezüst (szürkeszintű) színházi látszóvet loptak el

és megszöktek. Atkisérték az ügyészségre. Társa Budapestre zökött.

* **A Pannónia-étterme.** A Pannónia pompás kényelemmel berendezett, kedves, meghitt éttermének az új gazdája *Csepők Ferenc*, mindent elkövet arra, hogy a közönségnek irányában tanúsított nagytöke bizalmát továbbra is kiérdemelje; Olcsó árak, pompás konyha, saját termései finom borok. Zóna reggeli. Minden este elsőrangú cigányzene hangversenyez.

* **Egy röplő sörshordó kaladjai** és egész özön kacagtató, humoros felvétel, a világhírű *Pathé-gyár* pompás fölvételei szórakoztatják a mulatnivaló publikumot a *Nemzetiszálló* pompás kerthelyiségében, amely kitűnő levegője mellett szolid kiszolgálásáról és jó konyhájáról híres. A mozgófénykép előadások egész este tartanak, minden második nap új műsor. *Belépti-díj nincs.*

* **Kérelem.** Felkérjük az n. é. közönséget, hogy Nagyvárad és Váravelence állomásokról a Püspök és Félix fürdőbe történő utazásaik alkalmával, ha a kirándulás 24 óránál több időre nem tervezetik úgy Nagyváradon, mint Váravelencén menettérti jegyet váltani sziveskedjenek, mert ez által a visszatéréskor a menetjegy váltás kellemetlensége elkerülte. Kolozsvár, 1908. június hó. Az üzletvezetőség.

* **Ujvendéglő.** A volt «Kecskeméty-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor hiszen *Paiss Béla* vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres *Európa-szállónak* remek mozgófényképek, az *Apolló-mozgófénykép* színház mesésen sikerült fölvételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vásznon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanatai, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel pe-regnek be előttünk, majd a kacagtató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi fölvételek szórakoztatják a publikumot. *Belépti-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak. A zenét *Varga Stefi* teljes zenekara szolgáltatja.

* **Erdős és Grünfeld** cég Nagyvárad Bémer-tér Poyvár palota. Női ruha készítése, vászon és kelengye fehérneműek a legjutányosabb árakban.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x **Panama kalapok, nyári férfi ingek és színes cipők REICHARD** áruházában olcsón lesznek árusítva.

IRODALOM.

Pályázat Szigligeti Ede életrajzára.

A Szigligeti-Társaság választmánya tegnap tartott ülésén határozta meg Szigligeti Ede életrajzára hirdetett pályázat feltételeit. A gyűlést a Gazdasági Iparbank helyiségében tartották meg; jelen voltak: *Rádl Ödön* elnök, *Glac Antal*, dr. *Imrik Péter*, dr. *Adorján Ármán*, *Géczy Lajos*, *Láng Iózsef*, *Vinkler Lajos* választmányi tagok.

A Rádl-alapítvány tárgyában elhatározta a választmány, hogy az eddig egybegyűlt 2073 korona tőkét 3000 koronáig fogja növelni s kamatait majd ez összeg elérése után fogja felhasználni. A Rádl-serlegre vonatkozólag elhatározták, hogy évente Szigligeti születése napján, esetleg a közgyűlés alkalmával lakomát rendeznek s ez alkalommal mondanak beszédet a Rádl-serleggel.

Hosszabb vitát provokált a Szigligeti-pályázat ügye, különösen az a kérdés, hogy vajjon kész munkával vagy csak tervezettel és egy kész tejezettes kelljen-e részt venni a pályázaton? *Adorján Ármán* indítványára hosszas vita után, melyben az összes jelenlévők részt vettek, akként határoztak, hogy a pályázatban csak kész, egész munkával lehet részt venni. Pályázati határidő 1909. márc. 31., a mikorra a jelgés levéllel ellátott, idegen kézzel vagy géppel irt pályamunkák a Társaság elnökéhez küldendők. Pályadíj 1000 korona.

Több kisebb ügy elintézése után a választmányi ülés 6 órakor véget ért.

A **Katholikus Hitterjesztés Lapjai** júliusi füzetje a következő tartalommal jelent meg: *Johannesburg missiója.* — A pyramisok földjén (folytatás és vége.) — A veddák és vallásuk (folytatás és vége.) — Hírek a missiókból: A francia laikus missió. — Kegyes adományok. Képek: A Szeplőtelen Szűzről nevezett hithirdetők főpapjai I—IV. csoportban 18 arcképpel; Egyiptom: Suez látképe a csatornáról; Egyiptom: Részlet a Szezi-csatornából; Egyiptom: Részlet a Szezi-csatornából.

ÁVIRATOK.

Apponyi a Nemzeti színházról.

Budapest, július 3. Apponyi Albert gróf miniszternél ma 150 tagból álló küldöttség járt. A miniszter a küldöttség vezetőjének a következőket mondta:

— Hogy a Nemzeti színház ne olvadjon bele a Népszínházba nem adhatok megnyugtató feleletet.

A miniszter felelete most már befejezte a Nemzeti színház sorsát.

Husz Ábrahám büntársa meghalt.

Nagyenyed, július 3. Fenntartással közöljük, hogy az ottani rabkórházban meghalt *Mihálka János*. Az elhunyt *Husz Ábrahámnak* volt cinkostársa s a király a halálbüntetését életfogytiglani börtönre változtatta. *Mihálka* orbánban halt el.

Ég a berlini Opera.

Berlin, július 3. A királyi operaház reggel óta lángokban áll. A tetőszek teljesen leégett. Az összes tűzoltóság a tűz színhelyére érkezett.

Marokkó.

Tanger, július 3. Damade tábornok június 29-én küzdelem nélkül elfoglalta *Azemnurt* miután előzőleg azzal fenyegetőzött, hogy bombáztatja a várost, ha ellenáll.

Vasuti katasztrófa.

London, jul. 3. Egy itteni reggeli lap jelenti *St. Louisból*: *Sedaliából* (Missouri) az a

hir érkezik, hogy tegnap két gyorsvonat összeütközött, miután a sűrű ködben nem vették észre a jelzéseket. A mozdonyok elpusztultak, a személykocsik tüzet fogtak. Nyolc ember meghalt, husz megsebesült.

Véres sztrájk.

Corunja, július 3. A tegnap proklamált általános sztrájk következtében a sztrájkolók közt összeütközések voltak. A rendőrségnek közbe kellett lépnie és ennek következtében többen megsebesültek. A helyzet az élelmezés szempontjából komoly, miután a szállítók teljesen visszavonultak a piacokról.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sóvárogva vágyom . . . Nem egyezik a lap irányával.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 3.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 3

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. július 3.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földterment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földterment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleon)der)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

41776. 7431—II—908.

Hirdetmény

a III. oszt. kereseti adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókievetés körüli eljárás tárgyában.

Nagyvárad város I. kerületében levő III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókievető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom valamint nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójavaslatát kitüntető lajstrom 8 napra a község (város) házában a városi adóhivatal 20. sz. szobájában június 30-tól július 7-ig közszemlére kitétvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókievető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön is tudósíthatnak — terjeszthetők elő. Az adótárgyalás a Tisza Kálmán-terti leányiskola II. o. tantermében július 8-án d. e. 8 órakor veszi kezdetét és a következő napokon befejezésig folytatódik.

Az adókievető bizottság ülései nyilvánosnak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (I. 1883. XLIV. t.-cz. 24. §.)

Az adókievető bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelezettség adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromban bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókievető bizottság végzése kihirdetve az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt élő szóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felelbezn.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felelbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felelbezőnek a kihirdetésétől számított 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókievető bizottság ülésében, akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felelbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókievető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felelbezn kívánja, az abbéli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vetény mellett benyújtható.

Ellenben azok az adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivetett, nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesítettnek s felelbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felelbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felelbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felelbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval — vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883. évi XLIV. t.-c. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1908. évi június 27-én.

Városi adóhivatal.

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kívánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Ízléses munka.

„A világ közepéhez“ címzett kert-helyiségembe a

Vénusz mozgófénykép

előadásait ma vasárnap folyó hó 28 tól kezdve, minden este előadást tart.

:: Világhírű felvételek. ::

Szabad bemenet!!

Beoses pártfogást kér

Bethlen utca.

Paizs Béla

1062—1908. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1908. évi V. III. 1768—2. számú végzésével dr. Fleischer Béla ügyvéd által képviselt Bognár és Szántó felperes részére Gyagyovszki János alperes ellen 329 kor. 50 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1091 kor. 50 fillerre becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Széles-utca 1. számú házban leendő megtartására határidőül 1908. év június hó 4. napjának délelőtt fél 11 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt borok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1908. évi június 25.

Bakó Bálint,

kir. bir. végrehajtó.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a volt özv. Gyurkovics Béláné helyiségében a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérnemű varrodát,
himző és előnyomdát

melyben mindenféle fehérneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenyékre elfogadtatnak.

Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvetetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Aranyozó!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy szalon és templom aranyozó műhelyemet Nagyvárad, Kossuth L.-u 3. sz., Biharmegyei Takarékpénztár épületéből

Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. sz. az Orsolya szüzek új bérpalotájába helyeztem át.

Midőn ezt becses tudomására hozom mélyen tisztelt megrendelőimnek, legyen szabad megemlítenem, hogy elvállalok rajz szerint egyszerű kivitelű a legdiszesebb kivitelig; Oltárokat, szent sirokat, iccon osztászatokat, templom berendezési részeket tatarozásokat. Továbbá szalon-butort, kávéház, torony-tetőzet, sirköbötük, tükör és kép keret aranyozását, azonkívül minden e szakmába vágó munkák készítését, javítását, valamint szobrok kijavítását, és festését.

Ezután is minden törekvésemmel oda-fogok hatni, hogy nagyon tisztelt pártfogóimat és megrendelőimet megelégedésére szolgáljam ki és maradtam b. megerendelését kérve, kiváló tisztelettel

GYÓRY JÁNOS

szalon és templom aranyozó.

Kívánatra költségvetést készítek, vidékre saját költségemen utazok, hogy a felvállalandó munkát megtekinthesem. 281

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)



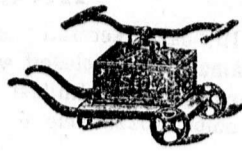
STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerő: berendezett réz és harang-öntődéje, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, géptelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bármilyen csen-

gők, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékekhez szükséges sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszbádógos munkákat, víz-vezetési berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat.

Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközölök.



Nyári vendéglő.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint az előnyösen ismert **Karger féle vendéglőt átvettem** és megnyitottam.

Egyetlen vendéglő a hegy tővében.

Állandóan frissen csapolt kőbányai sörök, országos híri borok. — Hideg és meleg ételek.

Figyelmes kiszolgálás. — Tekepálya.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Roskoványi László,
bérlet.

Kereskedők, gyárosok, vállalatok és iparosok

szives figyelmébe!

A villamos kocsijainkon levő **hirdetési helyek** bérbeadását mai naptól kezdve házilag fogjuk kezelni s így alkalmat adhatunk a t. érdekelteknek, hogy **hirdetéseiket igen mérsékelt évi, havi esetleg napi bérleti díj** mellett, a **legszembeötlőbb módon** a közönség elé állítsák.

A **hirdetések** kifüggesztésére 18 kocsis van berendezve, mely kocsik naponként felváltva más-más vonalon vannak forgalomban.

Kifüggesztésre mindazon kartonra, vas, vagy falemezre nyomott vagy festett hirdetések elfogadtnak, melyeknek szövege vagy illusztrálása a közérkölcset nem sérti.

Közelebbi részletes felvilágosítások az igazgatósági irodától nyerhetők.

A Nagyváradai Városi Vasut Igazgatósága.

Nagyvárad, Vár-tér 2.

Telefon 24.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktárban nagy választékban vannak



ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban

számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Mérlegképes könyvelő

német, angol levelező prima ajánlatokkal **egész vagy fél napra** foglalkozást keres. — Cim a kiadóban.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyitott meg az **Európa remek herthelyisége**. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás **eigányzene**. A vendéglős saját **te. mész, kitűnő boraival, finom Dréher sörrel** szolgál a közönségnek. **Elsőrendű konyha**. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

NAGYVÁRADAI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradai Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egyévi önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s amelynek **eddig végzett 643 növendéke** elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknél, postai, távirtdai, vasuti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást. **1908. szeptember hó 1-én nyitja meg 21-ik évfolyamát.**

Az intézetet az 1907—1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki, kiknek **jó családoknál való elhelyezése ügyében dr. Kovács S. János** ur a legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908—1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. é. június hó 30-án és július hó első öt napján történnek. A beiratásoknak szeptemberre való halasztása a szülőkre és tanulóikra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések berendezett tanterem, részint elégséges tanerők hiányában szeptemberben már keresztlül vihető nem lévén, az akkor jelentkezők felvehetőek nem lesznek; míg a párhuzamosítás szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutatkoznak. **Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű letszám be nem lett.**

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal megküld.

Nagy-Vátad, 1908. évi június hóban.

Reismann Mór,
a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

331 1—10